

Ligeti Antal (1823-1890)

Olasz táj

Olaj, vászon 73x130 cm

Jelezve balra lent: Ligeti A. 1873

Irodalom:

- H. Rapaics Judit: Ligeti Antal. Budapest, 1938.
- Szabó Júlia: A XIX. század festészete Magyarországon. Budapest, 1985.
- Szabó Júlia-Majoros Valéria (szerk.): A Magyar Tudományos Akadémia és a művészetek a XIX. században. MNG, 1992.

Ligeti Antal művei nem ritkák a műkereskedelemben, de ritka, az olyan festménye, amelyhez az elmúlt száz évben tisztítás vagy javítás céljából nem nyúltak. Az *Olasz táj* évtizedekig egy ládában aludta álmát, így állapotát nem viselte meg az idő. A vászon sértetlen, a keret a hajdani, és a festmény színei ma is eredeti hamvasságukban élvezhetők.

Ligeti Antal, a 19. századi magyar festészet egyik legnagyobb tájfestője a termékeny művészek közé tartozott. Az 50-60-as évek fordulójától 1890-ben bekövetkezett haláláig olajfestmények tucatjai kerültek ki a keze alól. H. Rapaics Judit 1938-ban írott monográfiájában közzétett műlistája közel 500 olajfestményét veszi számba. Ez a szám minden bizonnyal még növelhető, hiszen az utóbbi évtizedekben több olyan festmény került látókörünkbe, amelyek e lista tételei egyikével sem azonosíthatók. H. Rapaics sajnos csak elvétve tüntette fel a méretre és a jelzésre vonatkozó adatokat, címei is általánosítók csupán, mint például a *Romantikus táj*, *Sziklás táj*, *Keleti tájkép*, *Tájkép* című festmények esetében. Ugyanez vonatkozik az olaszországi tájakat ábrázoló képekre is, így csak valószínűsíthető, hogy a toszkán folyóparti tájat ábrázoló látkép az egyik "Olasz táj" vagy "Olasz tájkép" című tételével azonos.

Ligeti a képet a jelzet szerint 1873-ban festette. Erre az időre hírneve és művészi jelentősége már a legrangosabb művészek közé emelte. 1868-ban munkásságának, elismertségének köszönhetően olyan megtiszteltetés érte, amely csak keveseknek jutott: őt nevezték ki a Nemzeti Múzeum képtára őrének.

Ligeti 1845-ben járt először Olaszországban. Gyalog. Nem futotta többre a kereskedősegédségből összegyűjtött pénze. De már ebben az évben, amikor még a festészet alapjait sem ismerte, eljutott Firenzében Markó Károlyhoz, aki pártfogásába vette, sőt ismeretséget kötött itt több ismert magyar festővel, Molnár Józseffel, Kovács Mihállyal, Simonyi Antallal és másokkal. Tanulás céljából Münchenben, a másik művészeti központban is megfordult, de mihelyt Ybl Miklós meghozta a várvavárt hírt számára Firenzéből, hogy Markó tanítványául fogadja, azonnal visszautazott Itáliába. Markó mellett élt és dolgozott három évig. Átvette Markó

stílusát, magáévá tette az ő szemléletét. Ekkor lett híve a romantikus festői irányzatnak. A szabadságharc megszakította olaszországi tartózkodását, de a világosi fegyverletétel után, 1849-ben visszament Firenzébe. Újabb egy évig tartózkodott itt, de ennek az évnek a jelentős részét utazással töltötte. 1855-ben újra Rómában találni, ahonnan Szicília felé vette útját. 1854-58 között bejárta Dél-Európa, Afrika és Kis-Ázsia klasszikus vidékeit, eljutott Nápolyba, Szicíliába, Jeruzsálembe, Kairóba, olyan különleges tájakra, mint például a libanoni cédruserdőkkbe. Keleti utazását 1858-ban újra Olaszországban zárta, Taorminából küldte haza utolsó levelét.

Ligeti legismertebb festményei az utazásokat felelevenítő olajképek. A 70-es években számos ilyen képe készült.

Olaszország mindig a legszebb emlék maradt Ligeti számára. Festményeiből, amelyeket Id. Markó Károly műveivel hasonlíthatnánk, az olasz táj szeretete sugárzik. Mint Markó képein, Ligetié is a jellegzetes római és toszkán táj tűnik fel. Műveik egyszerre klasszikus és romantikus fel fogásúak. Mindketten szerették a derűs égboltot, a nap-sütötte tájat megörökíteni, különös figyelmet szentelve a légkör, az éghajlati viszonyok és a növényzet ábrázolásának. Az előtér, középtér, háttér felosztás is azonos képeiken, de Ligeti el is tért mesterétől. Markó ragaszkodott a kulissza, a színpadszerű szerkesztéshez, Ligeti pedig a tág perspektívát szerette megörökíteni. Míg Markó számára a staffázsfigurák alkalmazása kötelezőnek számított, Ligeti ezt a kelléket akár el is hagyta, vagy hangsúlytalanná változtatta, vallva a tájkép abszolút voltát. Ligeti sosem olyan részletező, szabatos, mint Markó, inkább az egész egységes ábrázolására törekszik. Nagy lélegzetű látképeken örökíti meg élményeit és általánosításra törekszik.

A kanyargó folyómeder két oldalán húzódó, a hegyek, a dombok tetejét jellegzetes olasz épületekkel gazdagító olasz táj úgy jelenik meg Ligeti festményén, hogy a látvány a közvetlen szín- és levegőélményekről tanúskodik. A művész megkereste azt a helyet, ahonnan legjobb rálátása lehet a tájra és kissé felülnézetből festette meg azt. Ez a módszer megengedte számára, hogy a közeli növényzetet és a staffázsfigurákat is részletezően fesse meg, de alkalmat nyújtott arra is, hogy a "látlat"-ra helyezesse a hangsúlyt. Ugyanazzal az érzékenységgel festette meg a háttér hegykaréját, mint a középtéri folyómeder tükröződő felületét. Gondos rajzi szerkezetről árulkodik a kép, amely finom, tört színárnyalatainak, meleg sárgás-barnás színátmeneteinek köszönhetően a harmónia, a béke és a nyugalom jelképe.

M.V.

152. ▶

Ligeti Antal (1823-1890)

Olasz táj

Olaj, vászon 73x130 cm

Jelezve balra lent: Ligeti A. 1873

Kikiáltási ár: 4.000.000 Ft

